

# مِلّاتِ صِرِّ الدِّينِ

۷- آریل ۱۹۰۶ ۱۹۰۶



Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün  
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,  
yə'ni:

9 aylığı. (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı. (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Nüsxəsi . . . . 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski  
küçədə, nömrə 47.

“Molla Nəsrəddin” idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə çap olunmaq üçün göndərilən  
məktub və məqalələri geri göndərmək müm-  
kündür, əgər sahibləri marka göndərüb xahiş  
eləsələr.

### TİFLİSDƏ «QEYRƏT» MƏTBƏƏSİ.

Bir ildir Tiflisdə açılan «Qeyrət» mətbəəsində türkcə, farsca, ərəbcə, rusca və firəngcə hər növ kitab, məcmuə və hər cür tüccar və divanxana dəftər və kağızları ən gözəl hərf ilə çap edilir. Hər şəhərdən poçta ilə sifariş qəbul olunur və tezliklə təb' edib göndərmək təəhhüd olunur.

### TİFLİS. 7 APREL

Sizi deyib gəlmişəm, ey mənim müsəlman qardaşlarım! O kəsləri deyib gəlmişəm ki, mənim söhbətimi xoşlamayıb bə'zi bəhanələr ilə məndən qaçıb gedirlər məsələn, fala baxdırmağa, it boğuşdurmağa, dərviş nağılına qulaq asmağa, hamamda yatmağa və qeyri bu növ vacib əməllərə.

Çünki hükəmalar buyurublar: sözünü o kəslərə de ki, sənə qulaq vermirlər.

Ey mənim müsəlman qardaşlarım! Zəmani ki məndən bir gülməli söz eşidib ağzınızı göyə açıb və gözlərinizi yumub o qədər xa-xa edib güldünüz ki, az qaldı bağırsaqlarınız yırtılsın və dəsmal əvəzinə ətəkləriniz ilə üz-gözünüzü silib “lə'nət şeytana” dediniz, o vaxt elə güman etməyin ki, Molla Nəsrəddinə gülürsünüz.

Ey mənim müsəlman qardaşlarım! Əgər bilmək istəsəniz ki, kimin üstünə gülürsünüz, o

vaxt qoyunuz qabağınıza aynanı və diqqət ilə baxınız camalınıza.

Sözümü tamam etdim, ancaq bircə üzrüm var: məni gərək bağışlayasınız, ey mənim türk qardaşlarım ki, mən siz ilə türkün açıq ana dili ilə danışıram. Mən onu bilirəm ki, türk dili danışmaq eybdir və şəxsin elminin azlığına dəlalət edir, amma hərdənbir keçmiş günləri yad etmək lazımdır: salınız yadınıza o günləri ki, ananız sizi beşikdə yırğalaya-yırğalaya sizə türk dilində lay-lay deyirdi və siz qulaq ağrısı səbəbinə sakit olurdunuz. Axırı biçərə ananız sizə deyirdi: “Bala, ağlama, xortdan gələr, səni aparar” və siz dəxi canınızın qorxusundan səsinizi kəsib ağlamaqdan sakit olurdunuz.

Hərdənbir ana dilini danışmaq ilə keçmişdə gözəl günləri yad etməyin nə eybi var?

**Molla Nəsrəddin**

**Məcmuəmizə müştəri olanlara nəsihət:**

Əvvəla - məcmuəmizə müştəri olmaq üçün lazımdır istixarə etmək.

İkinci - idarəyə müştəri olmaq üçün yazılan məktubları qəmiş qələm və Təbriz mürəkkəbi ilə yazınız. Məbada polad qələm və rus mürəkkəbi ilə yazasınız.

Üçüncü - göndərilən pullara razı olmayınız poçta qulluqçularının əli dəysin, çünki şayəd qulluqçuların əlləri tərləmiş yainki yaş ola. Əgər bu şərtə əməl olunsa, dəxi idarə məcbur olmaz göndərilən pulları yuyub suya çəkməyə.

Dördüncü - məktubları elə bir dildə yazınız ki, bir dənə türk kəlməsi olmasın: türkcə yazmaq eybdir və şəxsin elminin azlığına dəlalət edir.

Beşinci və axırncı - aşağıda ad verilən günlərdə müştəri olmağı məsləhət görmürük, çünki şəxsi ki haman günlərdə bir işə iqdam etdi, ondan xeyir görməz:

1) Hər bir ayın 3, 5, 13, 16, 21, 24, 25-ci günü nəhs günlərdir - müştəri yazılmağı məsləhət görmürük.

2) Düşənbə və çaharşənbə günləri müştəri olmağı məsləhət görmürük.

3) Hər bir ayın 28 və 29 təhtül-şüa günləridir - işə iqdam etmək cayiz deyil.

4) Hər ayda iki gün qəmər əqrəbdir - müştəri olmayınız və qeyr bir iş başlamayınız.

5) Hər ayda on iki gün əyyam səkkiz ulduz günləri hesab olunur. - Bu günlərdə məbada bir işə şüru' edəsiniz.

**MOLLA NƏSRƏDDİNİN****TELEQRAMLARI**

Peterburq - mart 30. Bütün Rusiya məmləkəti sakitlikdir, qurt quzu ilə otlayır.

Tehran - mart 30. Şah həzrətləri Yevropa səfərinə hazırlaşır.

İstambul - mart 29. Küçə ilə gedən vaxt öskürməyi Osmanlı hökuməti əhaliyə qədəğən edib.

Təbriz - mart 30. Camaata hürriyyət müjdəsi verildi: belə ki, sərbazların ciyərçilik, qəssabçılıq və dilənçilik etmələrinə dövlət tərəfindən maneçilik yoxdur.

Peterburq - mart 29. Burada belə söyləyirlər ki, Orenburq müftiliyinin mənəsinə senator Çerivanski təyin olunacaq. Orenburq müftisi cənab Sultanov jandarma qulluğuna keçir.

Şamaxı - 30 mart. Müsəlmanlar tərəqqi etməkdədirlər. Bir rus aptekçisinə izn verilib qiraət-xana açsın, bu şərt ilə ki, türkcə orada bir şey oxunmasın.

Naxçıvan - 30 mart. Kazaklar general qubernatordan təvəqqə edirlər ki, onlara patron əvəzinə çoxluca işpiçka göndərisin.

Təbriz - 30 mart. Hacı Qurbanın şəkər zavodu yandı və iki milyon zərər mülahizə olunur.

**Bilməli xəbərlər**

Molla Nəsrəddin nəzr edib məcmuəsini il başınadək göndərsin o şəxslərə ki, bu aşağıda yazılan suallara cavab yazıb göndərə idarəmizə:

1) O hansı şəhərdir ki, qlava divanxanasının on iki nəfər müsəlman vəkilinin cümləsi bisa- vad və məhz biri ancaq hıqqana-hıqqana adını yaza bilir?

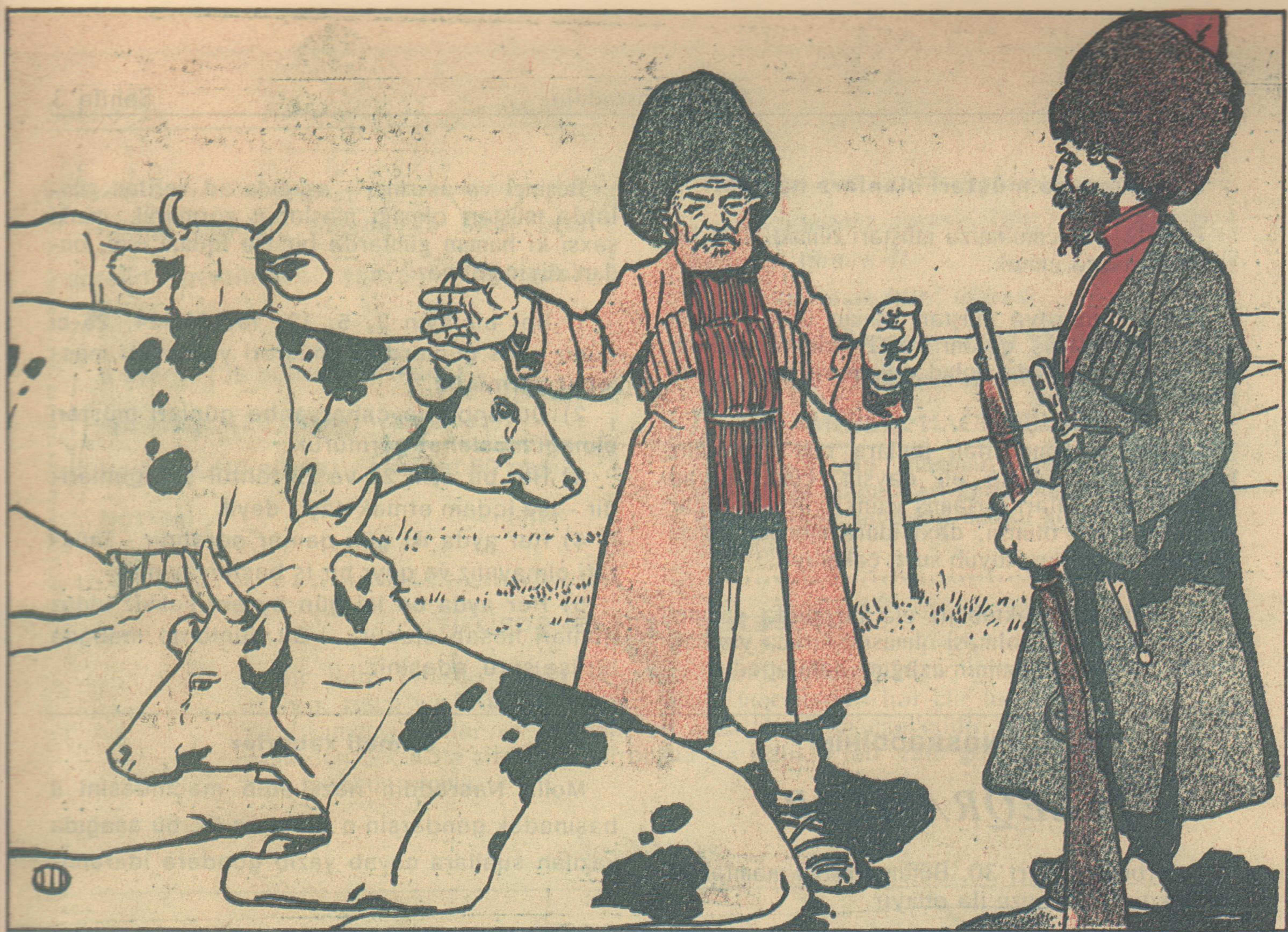
2) Bir qabdan ki sünniməzhəb su içə, o qabdan şiəməzhəb su içə bilər ya xeyr, o qabı yuyub təmizləmək lazımdır ya xeyr?

3) Göydə ulduz çoxdur, ya müsəlman bazarında qumarxana?

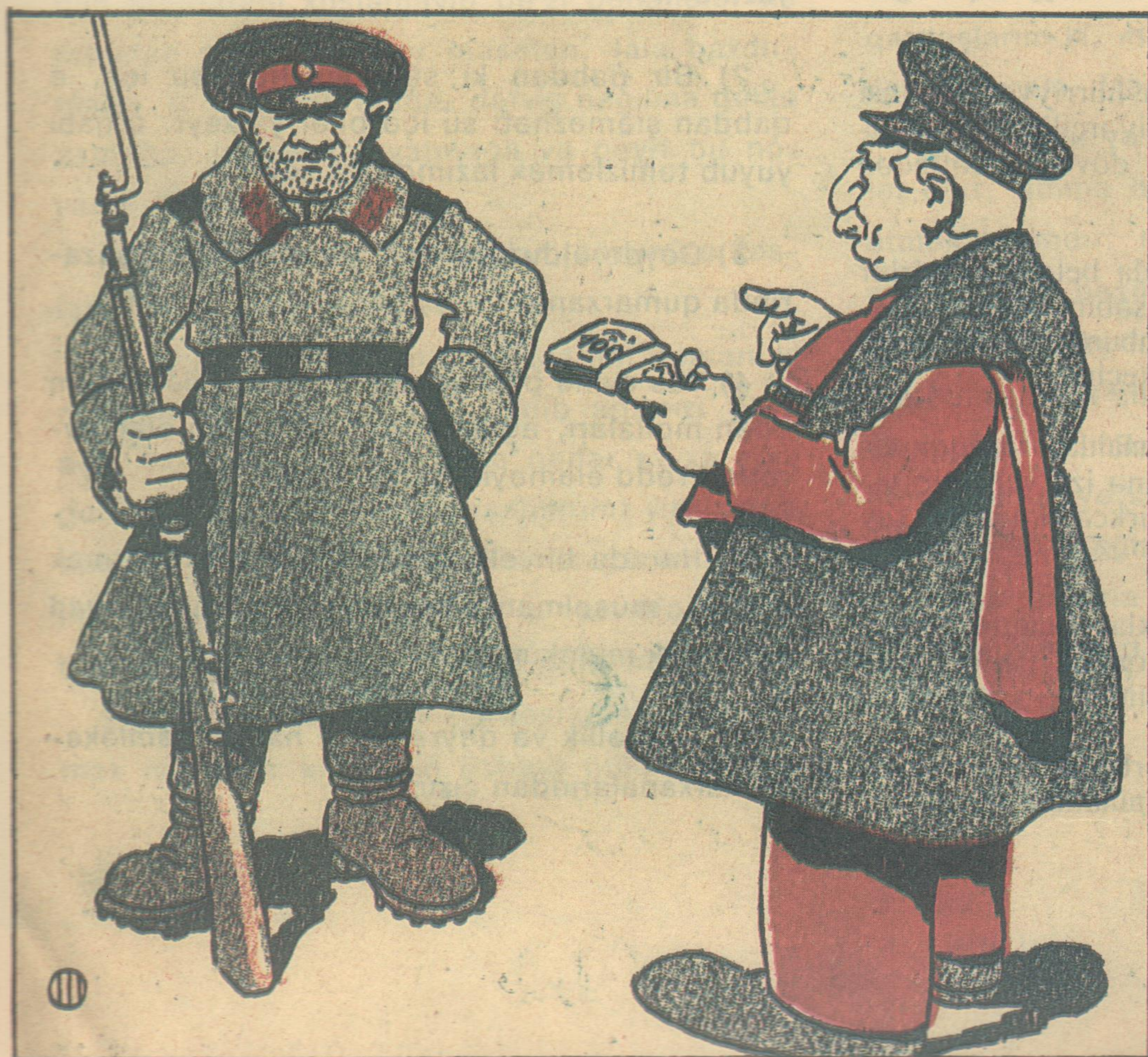
4) Yas evinə plov yemək üçün zor ilə hücum edən mollaları, ağlamaqdan ötrü cəm olan övrətləri rədd eləməyin çarəsi nədir?

5) Harada bir elə tə'lim kitabı ələ gətirmək olar ki, müsəlman uşağına türk dilində savad öyrətmək mümkün ola?

6) Tənbəllik və qeyrətsizlik hansı məmləkətin karxanalarından çıxır?

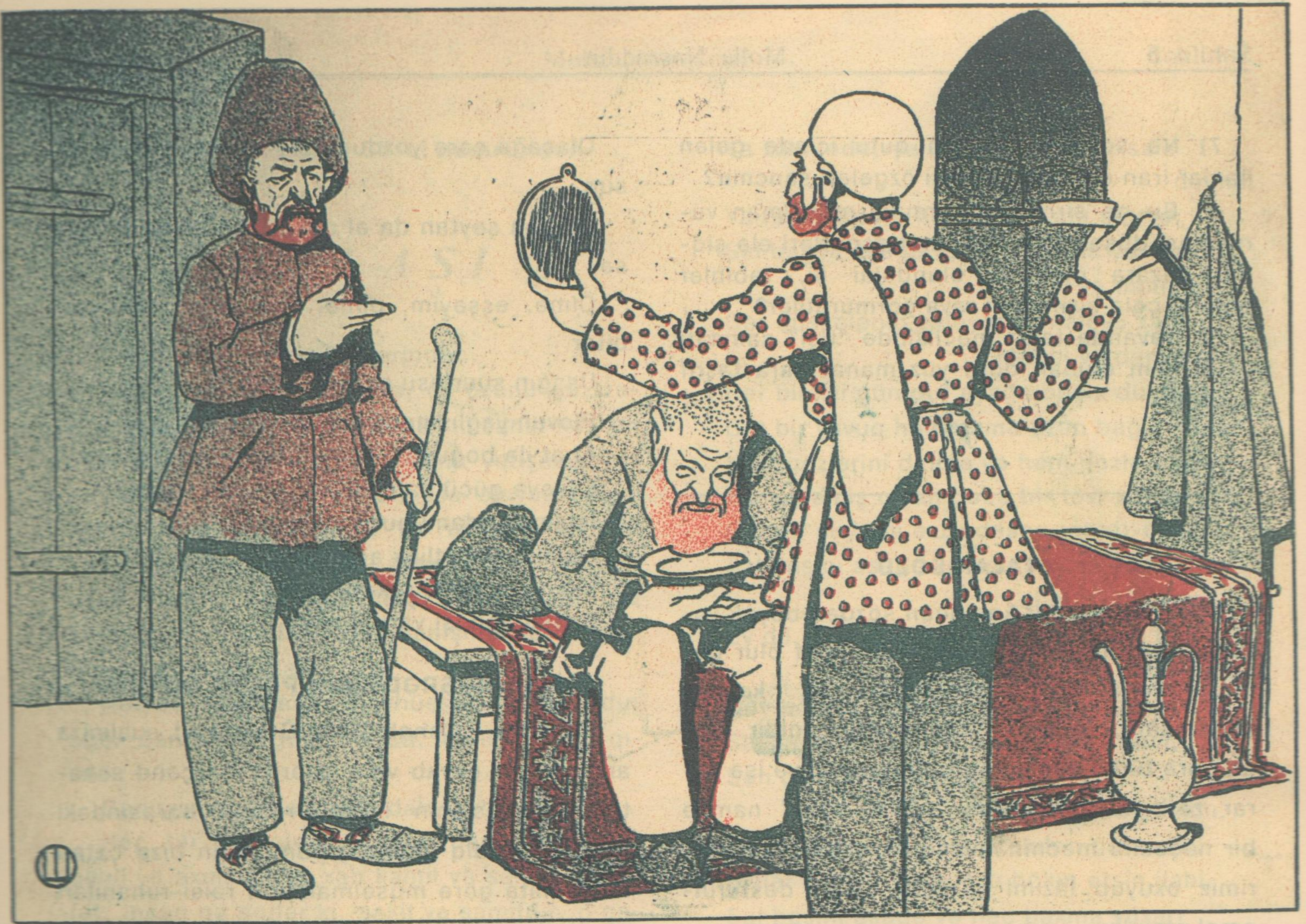


Mən ölüm götür bu heyvanları, ver o tufəngi mənə.



Pajalusta,  
davay rujyo  
vozmi denqi





## DƏLLƏK

Sadiq kişinin on yaşında oğlu Məhəmməd-vəlinin gözləri ağrıyır. Bir gün uşaq anasına dedi: ana, Kərbəlayı Qasımın oğlu Əhməd də gözləri ağrıyır. Dünən Əhmədnən arxın kənarında oynayırdıq. Əhməd burun qanadan otnan burnunu qanatdı. Elə burnundan bir az qan axan kimi gözləri yaxşı oldu.

- Bala, get sən də burnunu qanat - anası Məhəmmədveliye dedi.

Məhəmmədveli getdi otların içindən haman tikanlı otu tapdı, sol əlilə otu soxdu burnunun deşiklərinə, sağ əlilə yumruğunu düyüb, vurdu sol əlinin altından və Məhəmmədvelinin burnundan qan başladı axmağa.

Yarım saat qədərincə qan axdı. Məhəmmədveli barmaqları ilə burnunun deşiklərini tutdu ki, bəlkə qan kəsilə, amma qan kəsilmək bilmədi. Axırı anasını çağırırdı. Anası dəxi qanın kəsilməyinə bir çarə tapmadı.

Bu heyndə Sadiq kişi əlində ət səbəti bazardan evə ət gətirirdi.

Övrət üzünü tutdu Sadiq kişiye:

- A kişi, gəl gör Məhəmmədvelinin burnunun qanına nə çarə eləyirik, kəsilmir, gəl bəlkə sən bir çarə tapasan.

Sadiq kişi oğlunun yanına yetişib sağ əlinin barmaqları ilə yapışdı Məhəmmədvelinin burnunun ucundan və qoymadı qan axsın. Amma qan burnunun içində şişib genə yol tapıb başladı axmağa.

- A kişi, qaç bazara - övrəti başladı uca səslə Sadiq kişiye deməyə.

- Qaç tez usta Hüseyinin yanına, onun həkimlikdə səriştəsi çoxdu, tez qaç usta Hüseyinə de. Yoxsa uşağı qan aparar, evim yıxılar, tez durma qaç və tez xəbər gətir. Sadiq kişi əllərinin qanını arxda yuyub üz qoydu həyətdən çıxmağa.

Sadiq kişi o vaxt usta Hüseyinin dükanına yetişdi ki, usta bir müştərinin başını qırqıb qurtarıb qanatdığı yerlərə pambıq düzürdü.

(Mabə'di var)

Lağlağı

7) Nə səbəbə İrandan qutu içində gələn ilanlar İran əhlindən savayı özgələri sancmır?

8) Bu nə sirrdir ki, erməni-müsəlman vuruşması düşən kimi hökumət əsgərləri elə şiddətli azara mübtəla olundular ki, təbibr onların çölə çıxmağını rəva görmürdülər?

9) İrəvanda teatr məclisində "Uşi" camaatı üçün cəm olunan dörd yüz manat hara təşrif apardı?

### ATALAR SÖZÜ

Dünyada hər bir kəs üçün sözdən böyük yadigar yoxdur, zira ki, mal-mülk tələf olur gedir, amma söz qalır. Belə ki, keçmiş hükəmanın, şüəranın sözləri hala baqidir. Buna görə türk hükəmalarının təcrübəli və işə yarar zərb-məsəllərindən "Atalar sözü" namilə bir neçəsini məcmuəmizdə yazdıq ki, qare'lərimiz oxuyub lazımi yerində onları dəsturül-əməl etsinlər.

Atı atın yanında bağlasan - xan görüb deyər: Birini bağışla mənə.

Ata malı olan yerdə özün qazandığın haramdır.

Adamın ölümü bikaqların bayramıdır.

Ata və arvada e'tibar etmə - hər ikisini qat töyləyə və qapısını bağla.

Ac toyuq yuxusunda plov görər.

Aclıqdan kimsə ölməz - qələt eləyir, çörək vermə.

Açıq kağız ac qalmaz - küçələrimizin tozuna allah bərəkət versin.

Axşamın işini sabaha qoy, sabahın işini axşama.

Adam yata-yata alim olur.

Adama sözü min kərə deyərlər, qanmasa eybi yoxdur.

Anlayana da qul ol, anlamayana da.

Olacağa çarə yoxdur, qoy hər nə olacaq olsun.

Ölüdən şeytan da əl çəkər, arvadlar əl çəkə.

Ölmə, eşşəyim, ölmə, yaz gələr, hürriyyət bitər.

Uşağın şüurlusu dərstdən qaçar.

Plovun yağlısını yeyən yaxşı fatihə verər.

At at ilə boğuşar, hökumətin işi rast gələr.

Eşşəyə gücü çatmır, müsəlmanı taptayır.

İşləmək adamı puça çıxardar.

İşsizlik dövlətlilik açarıdır.

İkiarvadlı ev bərəkətli olar.

Başladığın işi yarıda qoy.

### MOLLA NƏSRƏDDİNİN POÇTA QUTUSU

Badkubə - Cənab Molla Ğ. zadəyə: sualınıza ancaq belə cavab verə bilərik: hərçənd senator Çerivanskinin idareyi-ruhani barəsindəki layihəsi təsdiq olunmayıbdır, lakin bizə çatan mə'lumata görə müsəlmanların rəisi-ruhaniləri və qaziləri əvvəl gərək Tiflisdə "Ekzarx" idareyi-ruhaniyyəsində mollalığa imtahana tutub sonra polisə qorodovoyları tərəfindən təsdiq olunalar.

İrəvanda cənab İsmayıl bəy Şəfibiyyəyə:

Məcmuəmizi təbrik etmək xüsusunda artıq dərəcədə məmnun olduq və lakin göndərdiyiniz şe'rləri əvvəlinci nüsxəmizdə çap edə bilməyib gələn həftə çap etməyi və'd edirik. Amma şe'rlər o qədər gözəldir ki, bir misranın bərayi-xali nəbudən lazım gördük yazaq:

Bir gün küçə ilə əlimdə səbət gedirdim ,

Çıxdı birdən qabağıma yoldaşım.

Dedim, yoldaş, söylə hara gedirsən?

Dedi xəbər alma sən allah, kefim xarabdı mənim.

“Həyat” qəzetinin 65-ci nömründən

## LİS AN

### BƏL A S I

3 kəlmə hikmət kəlmələrindən.

Hər kəs danışsa, əlbəttə, öz-özünü xar, zə-lil və naçiz edər. O səbəbə ki, insanın heç bir üzvündən o qədər zərər insana yetişməz, nə qədər ki, dilindən yetişər. İsa əleyhüssəlam həzrətlərinə ərz elədilər: Ya ruhullah, dəlalət buyur sizi bir əmələ ki, o əməl bizi cənnətə daxil eləsin. Buyurdu: heç danışmayın. Ərz elədilər: Ya ruhullah, heç danışmamaq olmaz. Buyurdu: əcəb olar.

Həzrət Süleyman əleyhüssəlam buyurdu: əgər danışmaq gümüş olsa, danışmamaq qı-zıldır.

Danışmamaq danışmaqdan yaxşıdır.

Heç bir müsəlman gerek danışmasın. Xah cahil və axmaq ola, xah kamil və sahibi-mə'rifət. İnsan nə qədər ki, sakit və samitdir, o qə-dər gözəldir. Elə ki, başladı danışmağa, dəxi gözəllik itib gedir. Odur ki, Müsləhəddin Şirazi deyib:

Zəban dər dəhan ey xirədmənd çist?  
Kilidi-dəri-gənci-sahibhünər.  
Çü dərbəstə başəd bedanəd kəsi  
Ki cəvahirfuruşəst in piləvər.

Bu mətləbləri təsdiq edəndən sonra Molla Nəsrəddin öz tərəfindən bunu da lazım bilir desin:

Ey dil, dəxi dinmə və süküt et səni tari  
Lal ol və danışma.

Sal başını aşağı və heç baxma yuxarı  
Mal ol və danışma.

Gər qeyriləri cəmdəyinə vursala dinmə.  
Gər başın əyib peysərinə dursala dinmə.  
Pamal edə düşmən səni səbr et, bala,  
dinmə.

Ya zülm edə, ya boynuna kəndir sala  
dinmə.

Ya ruzunu cəbr ilə əlindən ala dinmə.  
Sal başını aşağı və heç baxma yuxarı  
Lal ol və danışma.

Gər qüssələnilib eyləyəsən naləvü zari  
Mal ol və danışma.

Hər bir-iki gün dur ayağa boşla dükanı,  
Get bir yavuq həmmamə uzan bağla hananı,  
Yum gözlərini dinmə və həm gözlə əzanı,  
Gör eyləmiş olsan gecə bir tövr xətanı,  
Get gir suya ta əxz edəsən rahəti-canı,  
Sal başını aşağı və heç baxma yuxarı  
Lal ol və danışma.

Ey dil, dəxi dinmə və sükut ol səni tari  
Mal ol və danışma.

Qoy qonşuların alsın ələ cümlə silahı,  
Salsın səni də'vayə əgər xah nə xahi,  
Sən dinmə və tərpeşmə,  
qəbul etmə günahı,

Lə'nət elə, qəlbində ürəkdən gətir ahı,  
Bizlər nəçiyik, qoy özü hökm etsin ilahi,  
Sal başını aşağı və heç baxma yuxarı  
Lal ol və danışma.

Ey dil, dəxi dinmə və sükut et səni tari  
Mal ol və danışma.

Gör cümlə təvayif sənə əfsus edə etsin,  
Axırda hökumət özünü rus edə etsin,  
Həm mollaların rus əlini bus edə etsin,  
İslamı cahanda dəxi mə'yus edə etsin,  
Ya etməyə, ya ar və namus edə etsin,  
Şükr et, yegilən boşbaşını, eylə naharı  
Lal ol və danışma.

Sal başını aşağı və heç baxma yuxarı  
Mal ol və danışma.

Müdir və baş mühərrir:

**Cəlil Məmmədquluzadə**



Gürbə şirəst dər giriftəni muş, leyk muşəst dər məsafi-pələng